Autor Guste Santini
Utorak, 08 Lipanj 2010 08:59

Ugovorom iz Maastrichta definirano je ovih pet uvjeta, poznatih kao kriteriji konvergencije:

– stopa inflacije može biti najviše do 1,5% veća od stope inflacije triju zemalja s najnižom stopom inflacije;

– prosječne nominalne kamatne stope ne smiju biti veće za više od 2% od kamatnih stopa triju zemalja s najnižom stopom inflacije;

– proračunski deficit ne smije biti veći od 3% GDP-a;

– javni dug može iznositi najviše 60% GDP-a;

– dvije godine prije ulaska u monetarnu uniju valja održavati stabilnost nacionalne valute uz dopuštene granice fluktuacije.

Kojeg kriterija nema, a bitan je? Kriterij kojeg nema je dugoročni uravnoteženi odnos s inozemstvom, odnosno zahtjev za uravnoteženom platnom bilancom.

Pođimo redom.

U uvjetima otvorene zemlje, za erurozonu je to implicitna pretpostavka, svaka potražnja je podmirena to brže što je veća razlika u cijeni pojedinih roba/usluga. Naprosto razlika u cijeni na relaciji zemlje uvoznice i zemlje izvoznice uravnotežuju se, u kratkom roku, u okviru eurozone, odnosno iz drugih zemalja ne članica.

Glede kamatnih stopa treba reći da razlike u kamatnim stopama jasno identificiraju diferenciju rizika po pojedinim zemljama, posebece ako visinu kamatnih stopa identificiramo kao kompleksni pokazatelj stanja u nekom gospodarstvu.

Deficit proračuna u uvjetima deficita na tekućem računu platne bilance će biti to manji što je porezni sustav odnosne zemlje više „nasljonjen“ na potrošne poreze.

Ukoliko neka zemlja ostvaruje dugoročno deficit na tekućem računu to će i javni dug biti, iz prethodno navedenog razloga, manji nego što bi on bio da je uravnoteženi saldo na tekućem računu platne bilance.

Stabilnost nacionalne valute je održiva ukoliko nema ograničenja inozemnog zaduživanja za zemlju koja pristupa eurozoni.

Iz navedenog slijedi da je potrebno dodati, najmanje, još dva kriterija:

- saldo tekućeg računa platne bilance može biti do 2% lošiji od salda na tekućem računa triju najotvorenijih zemalja;

- neto inozemni dug može iznositi najviše 50% GDP-a.

Zemlje eurozone formirajući zajednički kriterij, putem eura, najveću pažnju moraju posvetiti povećanju konkurentnosti nacionalnog gospodarstva (na strani ponude) što znači da „konstrukcija“ ostalih raspoloživih instrumenata ekonomske politike se mora pdrediti tom cilju.

Zaključak koji se nameće, temeljem iznesenog, jest smanjenje broja postojećih članica eurozone, odnosno određivanje vremena prilagodbe pojedinim zemljama koje ne zadovoljavaju dodatne kriterije. U tome pravcu valja tražiti rješenje današnjih problema eurozone, budući da je

interventi fond tek vatrogasni instrument koji je nužan ali nije dugoročno rješenje.